

2. Вовканич С. Людський та інтелектуальний капітали в економіці знань. / С.Вовканич, Л.Семів // Вісник НАН України. – 2008. – № 3. – С. 13–23.
3. Горlach М. І. Філософія [Електронний ресурс] / М.І. Горlach. – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/179/6215.html>.
4. Єрохін С. А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект): Наукова монографія / С.А.Єрохін. – К.: Світ Знань, 2002. – 528. – С. 31–34.
5. Тарасевич В. Про синергетику інновацій. / В.Тарасевич // Економіка України. – 2009. – № 4. – С.65–73.
6. Тельнов А. С. Енергетична основа управління якістю праці при освоєнні і впровадженні нових технологій / А. С. Тельнов, С. Л. Решиділова // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – С. 396–397.
7. Тутарчук М. О. Поведінка особистості як діяльність: соціально-філософський погляд [Електронний ресурс] / М. О. Тутарчук // Мультиверсум. Філософський альманах. – К. : Центр духовної культури, 2006. – № 58. – Режим доступу: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_58/Tutarchuk.htm
8. Філософія політики: Короткий енциклопедичний словник. – К., 2002. – С. 188.

УДК 330.322.1:338.124.4

О. Орлова

доцент,

Прикарпатський інститут імені М.Грушевського МАУП;

Р. Чорний

кандидат економічних наук,

Тернопільський національний економічний університет

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА КРИЗА ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ

Установлено особливості впливу фінансово-економічної кризи на забезпечення інвестиційної діяльності в регіоні. Виявлено, що в результаті кризи змінилась структура джерел фінансування інвестицій та привабливість регіону для ведення інвестиційної діяльності. Акцентується увага на необхідності подальшого вивчення цих явищ.

Ключові слова: фінансово-економічна криза, інвестиційна діяльність, регіон.

Установлены особенности влияния финансово-экономической деятельности на обеспечение инвестиционной деятельности в регионе. Обнаружено, что в результате кризиса изменилась структура источников финансирования инвестиций и привлекательность региона для ведения инвестиционной деятельности. Акцентируется внимание на необходимости последующего изучения этих явлений.

Ключевые слова: финансово-экономический кризис, инвестиционная деятельность, регион.

The features of influence of financial and economic crisis are set on providing of investment activity in a region. It is discovered that as a result of crisis the structure of sourcings of investments and attractiveness of region changed for the conduct of investment activity. Attention is accented on the necessity of subsequent study of these phenomena.

Keywords: financial crisis, investment activity, region.

Постановка проблеми. Проблеми, пов'язані із здійсненням інвестиційної діяльності в регіонах, є завжди актуальними, а тому постійно перебувають у полі зору науковців. Спектр цих проблем є дуже широким. Та сьогодні, в умовах фінансово-економічної кризи, першочергової уваги потребує вивчення її впливу на інвестиційну діяльність, зокрема в регіонах. Звідси актуальність теми даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інвестиційна діяльність у регіонах, фактори, які її активізують, досліджувались багатьма науковцями. Достатньо взяти до уваги праці таких учених, як Ю. Бажал, С. Бажал, І. Бланк, М. Бутко, О. Василик, О. Галушко, В. Геєць, З. Герасимчук, Л. Зайцева, С. Ішук, О. Кириченко, О. Климов, О. Кухленко, І. Лукінов, О. Мертенс, М. Педан, А. Пересада, В. Савчук, Н. Татаренко, І. Сазонець, В. Федоренко, В. Швець та ін. Але спричинені кризою зміни в економіці країни створили для розвитку інвестиційної діяльності нові загрози та можливості, які потребують ґрунтовного вивчення.

Метою статті є висвітлення особливостей впливу фінансово-економічної кризи на інвестиційну діяльність.

Виклад основного матеріалу. На інвестиційну діяльність у регіоні впливає ряд факторів. Їх оцінка дозволяє комплексно підійти до вирішення питань вибору типу сучасної інвестиційної політики на найближчий період. Сьогодні одним із цих факторів є гостра фінансово-економічна криза, яка почалася восени 2008 року.

Спад економіки обумовлює необхідність переходу на принципово новий рівень науково-технічного прогресу. Можна висловити припущення про те, що криза має велике значення для переходу світової, національної та регіональної економік на новий технологічний рівень. А це вимагатиме залучення нових інвестицій, що в кінцевому підсумку стимулюватиме розвиток інвестиційної діяльності.

Крім того, слід говорити про вплив фінансово-економічної кризи на структурні зміни в джерелах фінансування інвестиційної діяльності, до яких належать:

- власні фінансові ресурси інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження й заощадження громадян, юридичних осіб тощо);
- позичкові фінансові кошти інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);
- залучені фінансові кошти інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);
- бюджетні інвестиційні асигнування;
- безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян [4].

Аналіз динаміки кредитів в економіці України за останні роки, указує на незначне залучення банківського капіталу до інвестування реального сектора економіки. У річному обчисленні темп приросту кредитів спадав: від 62,1 % у жовтні 2008 р. до 17,7 % у жовтні 2009 р. [2, с. 31].

В інвестиційному процесі вкрай важливим є питання відсоткових ставок за кредити. Вони значно коливаються в розрізі регіонів (рис. 1). Зокрема, у жовтні 2009 р. нижчою за середній рівень по Україні відсоткова ставка була у Вінницькій, Дніпропетровській, Київській областях та м. Києві. Понад 22 % ставка за кредит становила в Житомирській, Сумській, Полтавській, Хмельницькій, Тернопільській та Рівненській областях. А це свідчить про значну диференціацію регіонів за вартістю кредитів.

За видами економічної діяльності найбільше кредитується промисловість та сфера торгівлі. У жовтні 2009 р. зменшились обсяги нових кредитів для будівництва на 5,4 %, сільського господарства – на 3,6 %, водночас збільшилися кредитування торгівлі та промисловості – відповідно на 4,6 і 1,6 %. У жовтні майже всім галузям економіки кредити надавалися в менших обсягах порівняно з вереснем 2009 р. Так, обсяги кредитування торговельних корпорацій були меншими на 1,3 млрд грн, промислових підприємств – на 1,2 млрд грн, сільськогосподарських корпорацій – на 0,4 млрд грн. Тільки обсяг кредитування будівельних підприємств залишився на рівні вересня (1,6 млрд грн) [2, с. 36].

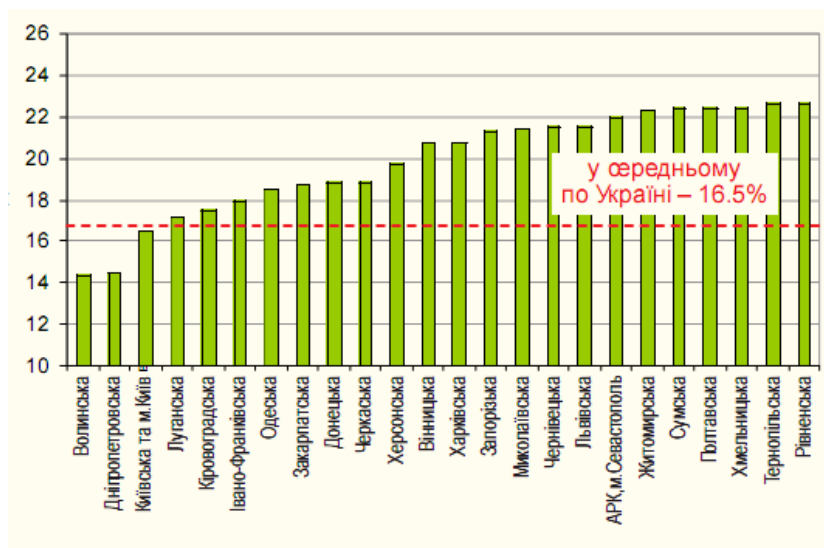

Рис. 1. Проценті ставки за кредитами (без урахування овердрафту), наданими нефінансовим корпораціям у жовтні 2009 р.*

*Джерело: [2, с. 41]

У розрізі регіонів найбільше банками кредитуються інвестиційні проекти у Київській області та Києві, Дніпропетровській, Донецькій, Одеській, Харківській, Львівській та Запорізькій областях, АР Крим та м. Севастополі (рис. 2).

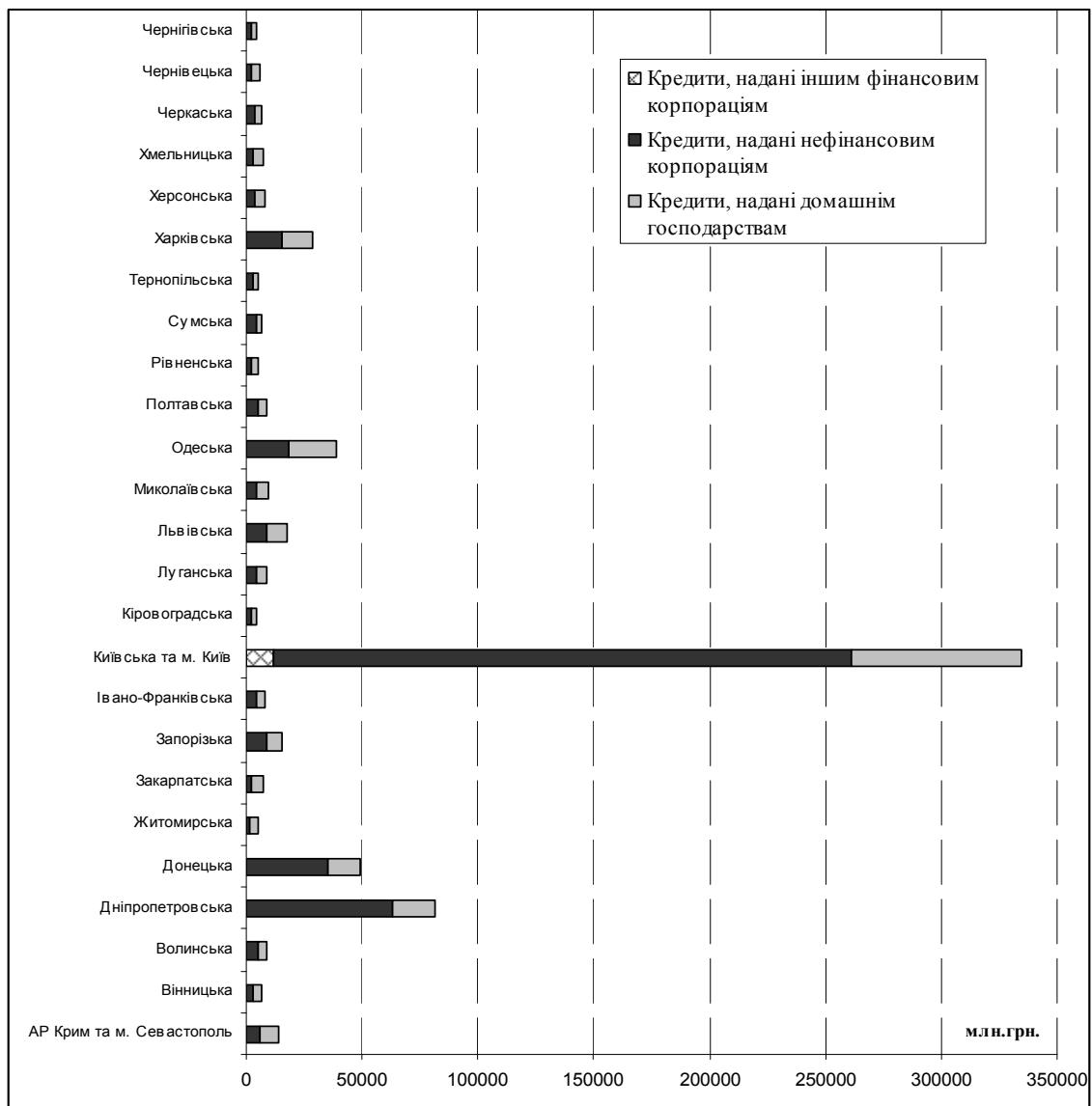

Рис. 2. Кредити, надані депозитними корпораціями (крім Національного банку України) на кінець травня 2010 р. (залишки коштів на кінець періоду)*

*Джерело: [3]

За видами економічної діяльності найбільше кредитних ресурсів зосереджено у торгівлі та у сфері ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку (Дніпропетровська, Донецька, Київська області та м. Києві), у переробній промисловості (Донецька, Київська області та м. Києві), а також у таких сферах, як здійснення операцій з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям. Найменше кредитується економічна діяльність в освіті, рибальстві та рибництві.

Важливим джерелом фінансування інвестиційної діяльності також є вільні грошові засоби підприємств. Однак в умовах фінансово-економічної кризи акумулювання таких джерел інвестування є вкрай складним, оскільки спостерігається скорочення в регіонах кількості підприємств, що отримали прибуток.

Якщо у 2008 р. частка підприємств, що отримували прибуток, переважала над часткою підприємств, що мали збиток, у всіх регіонах, то із січня по травень 2010 р. така тенденція спостерігалась лише у Вінницькій (52 % прибуткових підприємств), Дніпропетровській (51,4 %), Донецькій (54,2 %), Закарпатській (67,2 %), Івано-Франківській (55,6 %), Київській (54,6 %), Кіровоградській (53,9 %), Львівській (52,1 %), Миколаївській (54,2 %), Одеській (53,5 %), Рівненській (50,6 %), Сумській (54,5 %), Тернопільській (55,1 %), Харківській (51,4 %), Хмельницькій (59,3 %), Черкаській (54,6 %), Чернівецькій (53,1 %) областях та м. Києві (56,3 %). При цьому слід брати ще до уваги, що наявність прибутку не завжди означає наявність у підприємства вільних грошових коштів, доступних для використання.

Висновки. Таким чином, хоча інвестиційна діяльність у регіоні обумовлюється цілою низкою факторів, чи не найвагоміший вплив на неї справляють сьогодні фактори фінансово-економічної кризи. Адже

саме під їх дією змінилась структура джерел фінансування інвестицій та цінність регіону для ведення інвестиційної діяльності. Через те що механізм забезпечення інвестиційної діяльності є важливим чинником розвитку регіонів, він потребує ґрунтовного доопрацювання щодо запровадження нових інструментів залучення інвестицій у регіони.

Література

1. Бутиков И. Л. Мировой финансово-экономический кризис и инвестиционная политика Узбекистана [Электронный ресурс] / Бутиков И. Л., Каюмов Р. И. // Экономический вестник Узбекистана. – 2009. – № 2. – Режим доступа : <http://www.gki.uz/content/view/7339/47/lang,en/>.
2. Бюлетень Національного банку України. – 2009. – № 12 (201). – 190 с.
3. Грошово-кредитна статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/Statist/elbul.htm>.
4. Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-ХІІ «Про інвестиційну діяльність» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – № 47. – С. 646. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12>.
5. Сундук А. М. Вплив світової фінансово-економічної кризи на розвиток продуктивних сил України: регіональний аспект / А. М. Сундук // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 2 (11). – С. 205–210.

УДК 332.142

С. Гринкевич

кандидат економічних наук, доцент,
Львівська комерційна академія;

О. Демидюк

здобувач,

Коломийський економіко-правовий коледж КНТУ

КОМПЛЕКСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

Пропонується авторський комплексний організаційно-функціональний підхід до дослідження організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним розвитком регіону, перевагами якого є можливість системного відображення сутності та ефективності функціонування цього механізму та більша адаптованість до існуючої вітчизняної статистичної бази. Обґрунтовані складові підходу у вигляді окремих блоків та розкрито їх структуру.

Ключові слова: комплексний організаційно-функціональний підхід, управління, соціально-економічний розвиток регіону.

Предлагается авторский комплексный организационно-функциональный подход к исследованию организационно-экономического механизма управления социально-экономическим развитием региона, преимуществами которого является возможность системного отображения сущности и эффективности функционирования последнего и большая адаптированность к существующей отечественной статистической базе. Обоснованы составляющие этого подхода в виде отдельных блоков и раскрыта их структура.

Ключевые слова: комплексный организационно-функциональный подход, управление, социально-экономическое развитие региона.

The author complex is offered organizationally functional going near research organizationally economic to the mechanism management socio-economic development of region, advantages of which is possibility of system reflection of essence and efficiency of functioning last and greater adapted to the existent domestic statistical base. The constituents of this approach are grounded as separate blocks and their structure is careful thought out.

Keywords: complex organizationally functional approach, management, socio-economic development of region.

Постановка проблеми. Управління соціально-економічним розвитком регіону потребує своєчасних, виважених та відповідальних дій з боку загальнодержавних та регіональних управлінських органів на основі